

ОДОРАТИВНА ЛЕКСИКА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ: СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена розгляду лексики на позначення запаху у сучасній українській мові. Мета пропонованої праці полягала у здійсненні характеристики семантики та способів вираження одоративів, аналізу семантичних і прагматичних особливостей назв запахів у художньому мовленні. Дослідження виконано на матеріалі малої прози Аркадія Любченка. У статті здійснено семантичну класифікацію одоративів, розглянуто їх граматичне вираження та стилістичну роль. Виявлено, що у творах А. Любченка запах найчастіше передають іменники та дієслова. Усі одоративи поділено на кілька семантичних груп: запахи природи (квітів, трав, фруктів тощо), запахи людей, тварин, житла, предметів побуту, їжі, напоїв, абстрактних назв та ін. Найменування запахів створюють цікаві конкретно-чуттєві образи в естетичній системі образотворення письменника. Крім зображальної функції, запахові номінації часто виконують емоційно-експресивну роль.

Ключові слова: запах; назва запаху; одоративна лексика; одоратив; одоративна номінація; номінація запаху; запаховий образ.

Однією з актуальних проблем сучасної лінгвістики залишається проблема номінації. В останні десятиліття поживався науковий інтерес до лексики з одоративною семантикою. Виділилося кілька напрямів вивчення цієї категорії лексем: семасіологічний, психо-лінгвістичний, функціонально-стилістичний та ін. Відомими дослідниками є В. Дятчук, Н. Сологуб, Л. Пустовіт, С. Александрова, Л. Ставицька, П. Доценко, І. Кочан та ін. Найповніше описано цю групу лексем у монографії В. Дятчук і Л. Пустовіт «Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови» (1983 р.).

Мета пропонованої статті – охарактеризувати семантику та способи вираження одоративної лексики у сучасній українській мові, простежити семантичні та прагматичні особливості назв запахових вражень у художньому мовленні. **Матеріалом** послужить мала проза відомого українського письменника Аркадія Любченка.

Актуальність нашого дослідження зумовлена відсутністю всебічного лінгвістичного аналізу семантичної групи назв запахів у мовотворчості А. Любченка.

Для реалізації задекларованої мети необхідно розв'язати такі **завдання**: описати семантику назв запахів у сучасній українській мові; охарактеризувати їх граматичне вираження; здійснити семантичну класифікацію назв запахів у творах А. Любченка; з'ясувати естетику цих лексем у контексті художнього твору.

У сучасній українській мові, як і в інших мовах світу, лексем з одоративним значенням небагато. Їх значно менше, ніж, наприклад, назв кольорів. Однак, як зазначають мовознавці В. Дятчук і Л. Пустовіт, «засоби передачі чуттєвого вираження запаху досить різноманітні, при цьому особливо активно використо-

вуються дієслова, в лексичному значенні яких наявний, або привнесений сполучуваністю з іншими словами семантичний елемент – запах, іменники, прикметники в переносному значенні, а також, як вказував О. І. Білецький, синкретичні образи запаху» [2, с. 8].

Традиційно дослідники виділяють два типи одоративної номінації. Один із них пов'язаний з асоціаціями з конкретним, реальним запахом на зразок: *пахне яблуками, запахло квітами, пахне свіжою випічкою* та ін. Такі номінації мають якісно-означальне значення, репрезентують запах без будь-яких інших навантажень. Вони відтворюють запах людини, тварини, житла, їжі, напоїв тощо, наприклад: *На всю хату стояв запах свіжого, ще гарячого хліба* («Із темного передпокою», с. 85); *Смердить у кухні горшками, помиями розпареною кожушиною, але в цьому куточку на печі я руйную палаці* («Гордійко», с. 36); *Ви навіть чуєте гострий терпкий запах кінського поту й людської крові* («Вертеп», с. 326).

Другий тип номінації не пов'язаний з реальними запахами описуваних об'єктів, яким взагалі не властива ознака запаху. Тоді варто говорити про переносне вживання, метафоризацію. Наприклад: *У повітрі гоїдався весняним запахом молодий голін насичений* («Із темного передпокою», с. 82); *Ніжно глянув на неї, і від бистрих очей, від золотого прядива з-під косинки, від соковитого розрізу темних губ запахло йому сьогоднішнім бадьорим ранком* («Із темного передпокою», с. 80); – *Наше буття! Наше чудесне, прекрасне, запашне, чи як там його ще називають буття!* («Вертеп», с. 303). У таких контекстах виразно простежуються естетичні навантаження.

Відома дослідниця Л. Ставицька, провівши гендерне опитування, зазначає, що всі слова на позначення

запахів можна згрупувати відповідно до запропонованої французькими вченими класифікації [див.: 6] і виділити такі групи:

- 1) запахи природи (квітів, фруктів, овочів тощо; запахи водного простору);
- 2) запахи цивілізації (парфумів, урбаністичного середовища (хімії, предметного світу, туалетів);
- 3) людських запахів (чоловічих і жіночих);
- 4) запахи їжі, напоїв;
- 5) інші запахи;
- 6) абстрактні назви [див.: 4].

У малій прозі А. Любченка наявна естетично навантажена парадигма одоративних лексем. Самобутнім та оригінальним є ідіостиль письменника, однак довгий час український читач не мав змоги познайомитися з його творчістю, оскільки вона була вилучена з літературного процесу, «та без його прози важко осмислити у всій повноті українське письменство ренесансних двадцятих» [3, с. 335]. Талановитий новеліст А. Любченко збагатив українську прозу новою проблематикою, цікавою мовно-образною системою художнього зображення. М. Хвильовий зауважував, що «це, мабуть, єдиний у нас художник, що його можна назвати новелістом. Це вибагливий, вишуканий мініатюрист, що, очевидно, буде продовжувати Коцюбинського в його європейських імпресіоністичних новелах» [3, с. 332]. Літературознавець Микола Ткачук виділяє дві стильові тенденції, які прагнув поєднати А. Любченко: «реалістичну, з глибоким психологізмом та ліризацією, імпресіоністичними вкрапленнями («Гордійко», «Чужі», «В берегах») та неоромантичну («Гайдар», «Зяма»)[7, с. 223].

У сучасній українській мові одоративне значення репрезентують лексеми різних частин мови: іменники, прикметники, дієслова, прислівники. Традиційно запахів відчуття виражають іменники **аромат, дух, запах, пах, пахощі** та ін. (**запах свіжого, ще гарячого хліба; запахи ніжних трав; запах тварини; нестлиивий запах саду** та ін.), сполучення з якими найчастіше виражають приємні запахи. Неприємні запахи виражають лексеми **чад, сморід, душок, смердіння, тухлість (застояний сморід цих давніх, логовищ; там десь високо, за чорними пасмами, в душині чаду було на сполох** та ін.).

Відома дослідниця одоративної лексики В. Дятчук виділяє три групи дієслів, що виражають одоративне значення: а) «дієслова, що називають загальний фізичний стан людини, наступає від сильного відчуття (в даному випадку від запаху), наприклад: **п'яніти (п'янитися), вчадіти, дурманити (дурманити), чманіти (чманити)** та ін.; б) дієслова, що своїм значенням пов'язані з органами дихання, дотику і т. ін., наприклад: **вдихати, чути, вхопити, ловити, пити, ковтати, душити, торкнутися, різати, драгувати, нестити, бити** та ін.; в) дієслова, що вказують на будь-які дії людини, які пов'язані з її пам'яттю, мисленням, сном тощо, тобто ті, котрі за своїм значенням найвіддаленіші від сприймання людиною запаху, наприклад: **пригадувати, відкладатися, снитися, приваблювати** та ін.» [1, с. 38].

Дієслова-одоративи можна поділити на дві групи: одні виражають приємний запах, інші – неприємний. У творах А. Любченка знаходимо лексеми **чадити,**

начадити, смердіти, диміти, наприклад: – *Я-герой! Смердить у кухні горіжками, помиями, розпареною кожушиною* («Гордійко», с. 36); *Знаєш, Зіно, коли загасити вогонь і не придушити тютю, свічка сильно начадить* («Тихий хутір», с. 70).

Залежно від сполучуваності прикметники-одоративи також виражають приємні і неприємні запахи. Так, приємні запахів відчуття спостерігаємо в таких контекстах: *На столі парувал самовар... І поволеньки, урочисто наливав у мисочку пахучого питва* («В берегах», с. 95); *Від політої землі брався приємний, терпкий запах, як це звичайно буває після перших крапель дощу, запах землі* («Проста історія», с. 375). Неприємні, задушливі запахи виражені в реченнях: *Жінки, чоловіки, дорослі діти... Впереміш з вузлами, де зберігався немудрий скарб. Упереміш з натоптаним брудом, з ядучим пахом поту й прокислого одягу* («Його таємниця», с. 424); *Це були квартали, де вчувається особливий нудкуватий запах* («Образа», с. 179).

У проаналізованих новелах та оповіданнях А. Любченка заманіфестовано кілька прислівників з одоративним значенням, зокрема: **запашино, густо, медвяно** (*Соковиті дні проходили запашино, падали у безвість ночі* («Гайдар», с. 87).

Корпус одоративних назв, виявлених у малій прозі А. Любченка, становлять лексеми зі значенням запаху, які мають різну частиномовну належність, зокрема, іменників (70), прикметників (42), дієслів (53), прислівників (7), дієприкметників (6). Найбільше серед них – іменників та дієслів.

Усі виявлені одоративи можна поділити на такі семантичні групи:

1) запахи природи (квітів, трав, фруктів тощо): *Ян розчинив вікно. Дихнуло бадьорим, ранковим холодком, і тьмяно запахла квіти* («Із темного передпокою», с. 74); *<> бо ще жодної весни не пахла так квіти, не пливли хмаринки так струнко <>* («Образа», с. 187); *Коли забриніли в повітрі золотаві бджоли, коли запахла перші неспіліві трави й перша неспілива брость <...>* («Вертеп», с. 324); *А там десь п'яно пахло лопушиння, медвяно пахла коси...* («Гайдар», с. 88).

Окремо варто виділити одоративи, які передають збірний, загальний запах на кшталт: **запах зелені, саду** тощо: – *Так і зараз – він стояв, маючи в роті смак і запах нещодавно знайденого, геть розжованого зела* («Ворог», с. 389); *Її обличчя здається блідо-прекрасним. Вона, одкинувшись горілиць, ніби втягує в себе п'янке повітря ночі, ці запахи ніжних трав і кристалевиц рос* («Вертеп», с. 315); – *Штовхнеш – і підгнилі рямці роз'їхалися, а в обличчя струмком нестлиивий запах саду...* («Тихий хутір», с. 68).

Сюди ж віднесемо запах сухих рослин, стерні і под., наприклад: *<...> в степах Ківицини особливо кріпко пахло бур'янами, стернею <...>* («Остання ніч», с. 410); *<...> Прокинувся я на оборі. Пахло гноєм і прілою соломомою. Місяць сміявся вгорі* («Гордійко», с. 33).

Зауважимо, що у малій прозі А. Любченка не виявлено запахів овочів. Такі назви присутні у творах інших письменників. Однак, А. Любченко виразно вибудовує конкретно-чуттєві образи, пов'язані із **запахом землі**, наприклад, у таких контекстах: *Від політої землі брався приємний, терпкий запах, як це*

звичайно буває після перших крапель дощу, **запах землі** («Проста історія», с. 375). Земля – це давня мрія українського селянина, те, до чого прагнула душа трудівника-хлібороба. Усі мрії та надії на краще життя селянина здавна були пов'язані із землею. Дух землі, запах землі кликав у поле, заспокоював стривожену, інколи й пригнічену, душу українського селянина. «Запах землі» відтворений у творах М. Стельмаха, М. Коцюбинського, О. Довженка, Г. Тютюнника та ін. А. Любченка описує захоплення землею, її родючістю, запахами та фарбами навіть міських жителів: *Як же пахла земля за містом! Які ж були, які (ну от, не знайду тут потрібного, точного слова), які були ще нерішучі, трохи соромливі фарби! Соромливі од тої багатючої, могутньої повноти, що досягає, що ось-ось незабаром прорве плівку і радісно розлілється, розквітне, забує. Чорт побори, яке ж хороше життя!* («Два листи», с. 239);

2) людські запахи (чоловічі і жіночі): *Він поступово повертав морду в бік людини, ловив ті запахи, що їх допіру принесла людина з собою* («Ворог», с. 391); *А ще медвяні на зубах, ще й густо пахли коси...* («Гайдар», с. 88); *Жінки, чоловіки, дорослі, діти... Впереміш з вузлами, де зберігався немудрий скарб. Упереміш з натоптаним брудом, з ядучим пахом поту й прокислого одягу* («Його таємниця», с. 424);

3) запахи тварин (шерсті, поту тощо): *Він почув поперед себе сильний, привабний запах тварини, хвилюючий тріскіт утечі почув* («Кров», с. 342); *Запах нагрітої шерсті починав нагадувати якісь щемінні, знадливі запахи* («Кров», с. 333); *Ви навіть чуєте гострий терпаківий запах кінського поту у людської крові <...>* («Вертеп», с. 326);

4) запахи їжі, напоїв тощо: *На всю хату стояв запах свіжого, ще гарячого хліба* («Із темного передпокою», с. 85); *Була ніч. Не пахли медом трави. Пахли намети кумисом, вином і потом* («Гайдар», с. 93); *На столі парувал самовар<...> і поволеньки, урочисто наливав у мисочку пахучого питва* («В берегах (фрагмент)», с. 95); *<...> та й питво виходить чистіше й без «душка»* («Із темного передпокою», с. 73);

5) запахи житла, предметів побуту, різних речей: *Вчувалось розбавлене вапно й тривкий запах свіжого житла* («Остання ніч», с. 412); *Смердить у кухні горішками, помиями, розпареною кожушиною <...>* («Гордійко», с. 36); *Знаєш, Зіно, коли загасити вогонь і не придушити тноту, свічка сильно начадить* («Тихий хутір», с. 70);

6) запахи речовин, корисних копалин, рідин тощо: *Газета була у великих жирних плямах, пахла гасом, і Борис Петрович, беручи її до рук, гидливо поморщився* («№ 2002», с. 103); *Під самим носом пахло нафтою, але він готовий був цілувати цю сіро-синю пляму* («№ 2002», с. 104);

7) запахи цивілізації (парфумів, урбаністичного середовища (хімії, предметного світу тощо): *Прихильників Мельпомени, од яких на цей урочистий випадок віяло надзвичайними пахощами (нафталін і Соті)* («Образ», с. 205); *І хоч лиха доля позначила сутінню ті укісні, покряні, різнокутні квартали, де вчувається особливий нудкуватий запах <...>* («Образ», с. 179); *І не сидіти над склянкою радянського чаю, а так десь*

у кафе чи ревю – келех іскристого, запашина гавана, квіти, ефемерна гірлянда чарівниць... («Образ», с. 195);

8) абстрактні запахи: *Тілом перебіг остюкуватий, лихоманний дрозж, і дуже чутно війнуло моторошним запахом тліну* («Кров», с. 340); *У повітрі гойдався насичений весняним запахом молодий гомін* («Із темного передпокою», с. 82);

9) невизначені запахи на кшталт: *нечувані запахи, непевні запахи тощо: Бував дорогою і підозрілий шум чи непевний запах, але щури вже ухилились недалечко* («Остання ніч», с. 412); *У повітрі ніби з'явилися свіжі, хай навіть віддалені, але давно вже нечувані запахи* («Кров», с. 334); *Напливи запахів одразу щільно обступали його, затримувались на довгих вусах* («Остання ніч», с. 409). Автор не називає конкретні запахи, їх джерело.

У малій прозі А. Любченка, крім прямої вказівки на відповідний запах, одоративи здатні створювати цікаві конкретно-чуттєві образи. Через відтворення запахових відчуттів, які супроводжують опис героїв, письменник характеризує психологічний стан персонажа, його настрої. Радість, спокій, умиротворення героїв доповнюють такі описи: *Ваше місце, ваша кімната, <...> цього разу вже сповнена трепету, плинної сутіні. Ви розчиняєте праве вікно й одгортаєте віти яблунь. Спробуйте цього запашиного трунку! Ви нахилиєтесь і ловите устами незрівнянні струмені й ледве вірите, що ви такий багатючий володар* («Вертеп», с. 276); *А надворі дзвеніла весна. Був той час, коли в заводському палісаднику цвів ясмин, солодкою тугою переповнюючи груди, <...> Ян розчинив вікно. Дихнуло бадьорим, ранковим холодком, і тьмяно папахли квіти* («Із темного передпокою», с. 74). Почуття закоханості героїні оповідання «Образ» теж письменник відтворює за допомогою запахових деталей, які долучає до характеристики: *Потім вона вже не хотіла домислюватись, чи справді серйозно ставиться невідомий, не хотіла перевіряти, ... бо ще жодної весни не пахли так квіти, не пливли хмаринки так струнко, не заспівувались так солодко по садах солов'ї* (с. 187); *Вона, одкинувшись горілиць, ніби втягує в себе п'янке повітря ночі, ці запахи ніжних трав і кришталевих рос* (с. 315). Оригінальним є зіставлення внутрішнього стану героя із запахом (чадом) свічки в оповіданні «Тихий хутір». Герой написав листа дівчині: *«Вибац мені, але не чекай, не прийду... Не можу, зрозумій. Знаєш, Зіно, коли загасити вогонь і не придушити тноту, свічка сильно начадить. От такий тніт у мене в душі чадить... Не можу. Зрозумій...»* (с. 70). Отже, лексеми на позначення запаху у художньому тексті психологічно навантажені, часто виконують емоційно-експресивну роль.

Наші спостереження виявили ще одну функцію одоративів, яку можна окреслити як ситуаційну, обставинну. Йдеться про здатність запахових лексем характеризувати побут, спосіб життя персонажів, певні обставини. Так, в оповіданні «Берег» знаходимо таку запахову деталь: *Нараз до хати увійшов Олекса, наймит. Приніс із собою мішаний запах хлівців та бадьорого весняного ранку* (с. 97), де вказано місце роботи наймита. Важку працю робітників заводу, умови їх праці відтворено в оповіданні «Чужі»: *В*

одному кінці дні й ночі над вогнем, в диму гартувалися чорні, похмурі люди. І Михась із ними. Гартувалися, коптіли, а в суботу бігли до лазні одмитись від чадного бруду (с. 59).

У творах А. Любченка знаходимо синестетичні образи, поєднання запахових і звукових відчуттів, наприклад: *Віддалік <...> чутно бистрий бодрений подих авта, що пролітає десь і швидко вищує. Тоді звідусіль підходить і враз зупиняється притінена вузькими вулицями, запашина й трохи задушина тиша* («Вертеп», с. 314); *У повітрі гоїдався насичений весняним запахом молодий гомін* («Із темного передпокою», с. 82); *Але звуків, життєвих, хвилюючих звуків, що пахнуть кров'ю, не було. Стояла надзвичайна тиша. Стояла іскриста ніч* («Кров», с. 338); *Трепетного шурхоту, що від нього перекочується в горлі сліна й хочеться облизатися. Шурхоту, що пахне кров'ю* («Кров», с. 332). Такі одоративні назви варто вважати індивідуально-авторськими. Спостерігаємо у творах письменника конкретно-чуттєві образи, побудовані на сприйманні запаху і смаку, наприклад: *А це медвяні на зубах, ще й густо пахли коси...* («Гайдар», с. 88); *Перед ним ближче й ближче розгорталася лука, міцнішав солоний запах намулу* («В берегах», с. 99).

Назви запаху у творах А. Любченка створюють цікаві й оригінальні метафори, які теж варто вважати оказіональними, наприклад: *А це пахне цілий день яблуна замить* (За вікном. – І. Б.) («Вертеп», с. 322); *Зеленосоком м'язи натирає і нюхав м'язи, – о, він добре знав, як пахне сонце!* («Гайдар», с. 87); *Хоч ми були в затишному ярку, але дошиа стоянка пахла небезпекою* («Оповідання про втечу», с. 127).

Отже, в українській мові, як і в інших мовах світу запах як конкретна властивість реалії виражається різними словесними засобами. Лексеми, що передають запах, можуть бути оформлені різними частинами мови: іменниками, дієсловами, прикметниками, рідше – прислівниками. Різноманіття запахів у природі передають письменники у своїх художніх творах, вимальовують запаху мовну картину світу. Найменування запахів створюють цікаві конкретно-чуттєві образи в естетичній системі образотворення А. Любченка. Крім зображальної функції, запахові номінації часто виконують емоційно-експресивну роль. У малій прозі А. Любченка традиційну систему назв запахів доповнюють оказіональні номінації, що, як правило, побудовані на основі метафоризації, і створюють розгорнуті одоративні образи. Через запахові образи вибудовується естетична картина ідіостилію письменника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дятчук В. В. Як передається в мові відчуття запаху / В. В. Дятчук // Культура слова. – Вип. 15. – К. : Наук. думка, 1978. – С. 35–42.
2. Дятчук В. В., Пустовіт Л. О. Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови / В. В. Дятчук, Л. О. Пустовіт. – К. : Наук. думка, 1983. – 156 с.
3. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. – Кн. 1. / За ред. В. Г. Дончика. – К. : Либідь, 1998. – 464 с.
4. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / І. М. Кочан. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
5. Любченко А. Вибрані твори / А. Любченко. – К. : Смолоскип, 1999. – 520 с.
6. Ставицька Л. Стаття крізь призму запаху / Л. Ставицька // Вісн. Львів нац. ун-ту. – 2006. – Сер. філол. – Вип. 38: У 2 ч. – Ч. 2. – С. 72–78.
7. Ткачук М. П. Українська література ХХ століття. Монографія / М. П. Ткачук. – Тернопіль : Медобори, 2014. – 608 с.

И. М. Бабий,

Тернопольський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, г. Тернопіль, Україна

ОДОРАТИВНАЯ ЛЕКСИКА В СОВРЕМЕННОМ УКРАИНСКОМ ЯЗЫКЕ: СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Статья посвящена рассмотрению лексики на обозначение запаха в современном украинском языке. Цель предлагаемого труда заключалась в осуществлении характеристики семантики и способов выражения одоративов, анализа семантических и прагматических особенностей названий запахов в художественном языке. Исследование выполнено на материале творчества Аркадия Любченка. В статье осуществлена семантическая классификация одоративов, рассмотрены их грамматическое выражение и стилистическая роль. Выявлено, что в произведениях А. Любченка запах чаще всего передают существительные и глаголы. Все одоративы разделены на несколько семантических групп: запахи природы (цветов, трав, фруктов и др.), запахи людей, животных, жилья, предметов быта, еды, напитков, абстрактных названий и др. Наименования запахов создают конкретно-чувственные образы в эстетической художественной системе писателя. Кроме изобразительной функции, номинации запаха часто исполняют эмоционально-экспрессивную роль.

Ключевые слова: запах; название запаха; одоративная лексика; одоратив; одоративная номинация; номинация запаха; запаховый образ.

I. Babii,

Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University, Ternopil, Ukraine

THE ODOURATIVE VOCABULARY IN MODERN UKRAINIAN LANGUAGE: SEMANTIC-PRAGMATIC ASPECT

In the modern linguistics one of the pressing problems is the problem of odourative nomination. In the recent decades several areas of study of odourative lexemes are separated: semasiological, psycholinguistical, functional and stylistic, etc. The famous

researchers are V. Dyatchuk, N. Sologub, L. Pustovit, S. Aleksandrov, L. Stavytska, P. Dotsenko, I. Kochan, etc. The purpose of this article – to describe of semantics and ways of expressing of odourative vocabulary in modern Ukrainian language, to trace the semantic and pragmatic features of names of olfactory impressions in artistic speech. The small prose of famous Ukrainian writer Arkadiy Liubchenko will be as material of study, and the subject of analysis is the name of odors. The scientific novelty and relevance of our study is caused by the lack of comprehensive linguistic analysis of semantic group of odour names in A. Liubchenko's linguistic creativity. For implementation of the declared goal we must solve the following tasks: to describe the semantics of odour names in the modern Ukrainian language; to characterize the grammatical expression; to implement the semantic classification of smell names in the A. Liubchenkos' works; to ascertain the aesthetics of this lexemes in the context of artistic speech. The case of odourative names, which was found in the Liubchenkos' works, constitute the lexemes with a meaning of smell, belonging to different parts of speech: nouns, verbs, adjectives, rare – adverbs. All these names could be divided into the several semantic groups: smells of nature (flowers, herbs, fruits, etc.), smells of peoples, animals, dwellings, household items, food, beverages, abstract names, etc. The names of smells create interesting concrete sensory images in aesthetic system of writer's image. Besides the figurative features, smell nominations often play emotional and expressive role. In the A. Liubchenko's small prose the traditional system of odour names is complemented by occasional nominations, which usually are based on the metaphORIZATION, and create detailed odourative images.

Keywords: odour; odour name; odourative vocabulary; odourative; odourative nomination; smell nomination; olfactory image.